

KAPITOLA III

Nacházím se ve zvláštním duševním rozpoložení, ale nikdy v životě jsem neztrácel čas planým zoufáním. Je to jedno! Musím se sžít se vším, co bude situace vyžadovat. Nesmím propadat zoufalství! Nesmím být sentimentální! Nesmím vidět a nesmím být ani střízlivý! A přitom střízlivý jsem, a úplně, když si takové věci říkám.

Má situace není momentálně nejhorší! Dr. Mengele po mně chce lékařskou práci. Zřejmě mám některého svého německého kolegu, kterého povolali do armády, nahradit, alespoň částečně, ve funkci patologa nebo soudního lékaře v ústavu nějakého německého města. Nadějí mě naplňuje i to, že patrně na příkaz dr. Mengeleho jsem nedostal vězeňské, ale civilní šaty. I z toho je vidět, že se mnou počítá do funkce, která vyžaduje i slušný zevnějšek. Jsou to ale jen dohady. To se teprve ukáže!

Přejdu se svým novým průvodcem a s kartou v ruce ze sprch do protějšího baráku, označeného na průčelí číslovkou 12. Je to asi sto metrů dlouhá budova. Vnitřek tvoří velká hala. Po obou jejích stranách jsou třípatrové palandy, stlučené z holých trámů a prken, rozdělené do kójí nacpa-

ných nemocnými. Nacházím se v bloku 12 nemocničního tábora F.

Esesman, který mě přivádí, podá kartu staršímu vězni s odulým obličejem, který k nám přispěchá a v pozoru ji převezme. Můj průvodce odchází a my dva si podáme ruku. Vzájemně se představujeme. Je Blockältesterem, starším bloku 12. Usadí mě ve své malé světnici oddělené od velké haly, a jak je mezi vězni zvykem, vypoví mi svůj příběh. Je to říšský Němec. Je mu padesát, v civilu bankovní lupič. Vypráví, že vždycky pracoval sám. Jeho poslední loupež stála za to. V pravé poledne vyloupil jednu velkou banku v Düsseldorfu. Žil z těch peněz tři roky, než ho udala manželka, se kterou dávno nežil. Odseděl si deset roků ve věznici v Moabitu. Když po propuštění vyšel z brány trestnice, čekalo tam na něj gestapo a on se stal vězněm osvětimského koncentračního tábora. Je tady pátým rokem.

Na prsou, na pruhované blůze nad srdcem, má zelený trojúhelník a číslo na bílém podkladě. Zelený trojúhelník je v táboře oficiálním označením kriminálních. Seznamuje mě i s dalšími označeními táborových vězňů. Červené trojúhelníky mají političtí, hnědé jehovisti, metodisté, baptisté! Barvou notorických flákačů a prostitutek je černá. Růžovou barvu mají homosexuálové podle paragrafu 175. Bílé A na černé pásce na rukávu značí Arzt, tedy lékař, ale toto označení dostávají pouze lékaři z řad vězňů, kteří v lágru pracují jako doktoři, a takových je málo.

Přešla už půlnoc, ale má zvědavost zahání únavu. Hltám každé slovo staršího bloku. Zná složitou organizaci tábora. Zná jménem velitele SS všech částí tábora. Zná prominenty z řad vězňů, kteří mají nějaké funkce. Dozvídám se od něj, že KZ Auschwitz je především největší vyhlazovací tábor Třetí říše, a nikoliv jen pracovní tábor! Vypráví o týdně provádě-

ných selekcích v nemocnicích a na blocích, kdy jsou stovky vyřazených nakládány na vozy a odváženy několik set metrů dál do krematorií.

Z jeho vyprávění poznávám, jak vypadá život v barácích, kde je v boxech těsných jako klece napěchováno 800–1000 osob. Leží na svých ubohých kavalcích podélně, napříč, obráceně, s nohama přes hlavu, krk, prsa těch druhých. Zbaveni všeho lidství kopou a koušou jeden druhého, jen aby si vybojovali pár centimetrů místa pro krátký spánek.

Noc tady totiž končí už ve tři hodiny ráno. Kápoové vyženu lidi gumovými pendreký z pryčen. Ti se v nepřehledné strkanici vypotácejí ze dveří baráku a ihned se řadí. Následuje to nejukrutnější číslo lágrového programu: Záhlapel neboli nástup! Vězni stojí v řadách po pěti. Začíná vyrovnávání. Blokový písař staví do první řady ty velké, dozadu malé. Nastupuje další prominent, bloková služba zvaný štu-bák. Četnými ranami pěstí zažene velké dozadu a malé dopředu. Nakonec vyjde z baráku dobře živený, dobře oblečený starší bloku. V čerstvě vypraném, nažehleném pruhovaném mundúru zaujme před nastoupenými vězni napoleonskou pózu a přeje pohledem řady tváří, jestli neobjeví nějakou chybičku. Jakkap by ne! Rozběhne se, zasadí ránu pěstí do brady postupně několika obrýleným mužům v první řadě a zažene je tím do zadní řady. Proč to dělá? To nikdo neví! A nikdo o tom ani nepřemýšlí. Tohle je KZ a nikdo tu nepatrá po účelu a vysvětlení toho, co se děje.

Apel trvá celé hodiny. Řady jsou přepočítány odpředu dozadu, tam a zpátky třeba patnáctkrát. Není-li řada rovná, musí celý blok půl hodiny dřepět s nataženými rukama. Všem se už únavou klepou nohy. Rána v Osvětimi jsou velmi chladná i v létě. Tenký pruhovaný plátěný mundúr nechrání ani před deštěm, ani před chladem, přitom nástup

začíná vždycky za svítání a končí o sedmé ráno, kdy se dostaví poddůstojník SS.

Starší bloku jsou věrní služebníci esesáků, jeden takový kriminálník se zeleným trojúhelníkem stojí v pozoru u každého baráku a hlásí počty. Esesák také vykoná přehlídku nastoupených řad. Spočítá sloupce vězňů a zjištěný stav si zapíše do notesu. Jsou-li v baráku mrtví, jichž bývá každý den pět šest, někdy až deset, jsou rovněž zahrnuti do evidence. Dokud prezence neskončí, musejí i oni stát na konci řad, podepření vždy dvojicí vězňů, protože počty musí souhlasit, ať to stojí, co to stojí! Stává se, že kvůli velkému vytížení se komando nosičů mrtvol se svými dlouhými, ručně taženými kárami nedostaví třeba dva nebo tři dny, aby odvezlo mrtvé. Ti se tak musejí zúčastnit každého apelu, dokud nejsou odklizeni a jejich číslo vymazáno z evidence.

Po tomto výkladu jsem dodatečně rád, že jsem měl odvahu ovlivnit svůj osud. Přijal jsem úkol, jak si přál dr. Mengele. Přidělili mi pozici doktora a už první den se mi podařilo vyhnout se tomu, abych zmizel spolu s davem v barácích karanténního tábora. Uchoval jsem si díky civilním šatům lidský zevnějšek a dnes v noci budu spát v povlečené posteli čistého lékařského pokoje nemocničního bloku 12.

V sedm hodin ráno budíček. Lékaři, já mezi nimi, i ostatní personál nemocnice se řadí venku před barákem. Jsme přepočítáni. Netrvá to víc než dvě tři minuty. Spočítání jsou ve svých koticích i nemocní a rovněž ti, kdo v noci zemřeli. Jejich mrtvolky dosud leží vedle nemocných.

U snídaně, kterou pojídáme na pokoji, se seznamují se svými kolegy lékaři. Vedoucím lékařem nemocničního bloku 12 je dr. Lewy, univerzitní profesor ze Štrasburku. Jeho zástupcem je dr. Grósz, profesor záhřebské univerzity. Oba

jsou internisté a renomované osobnosti na poli lékařského výzkumu i v celoevropském srovnání.

Bez ohledu na nebezpečí a únavu, na svou osobní tragédii, pokoušejí se tady v lágru léčit a tišit bolest, s minimem nástrojů, bez účinných léků, při naprostém nedostatku aseptise a antiseptise, v prostředí, kde se z hladu, špíny, následkem tělesných trestů a těžké práce nutně zhroutí i ten, kdo sem přijel v té nejlepší kondici. A co potom teprve ti, kdo trpí nějakou nemocí! V podmínkách, kde nejtěžším úkolem je zůstat člověkem a ještě těžší je tu léčit, se tihle muži chovají jako stoprocentní lidé a lékaři.

Jejich příkladu zaníceně následuje i šestičlenná skupina nižších lékařů. Jsou to milí, ochotní francouzští a řečtí doktoři mladšího věku. Koncentračnický chleba, pečený z mouky ze žaludů a doplněný pilinami, už pojídají třetím rokem. Jejich rodiče, manželky a děti byli zlikvidováni, tedy spáleni už v hodině příjezdu. Pokud se přece dostali na pravou stranu jako praceschopní, vydrželi útrapy nanejvýš tři nebo čtyři měsíce a pak zmizeli v plamenech krematorií.

Přestože lékaři o těchto hrůzách vědí, snaží se i pod tíhou beznaděje vlastních osudů, snad otupělí nebo už uvyklí, já nevím, s nejhlubší oddaností pomáhat živým mrtvolám, které dostanou do rukou. Ti, kdo jsou v jejich péči, jsou totiž skutečně jen živé mrtvoly. Komu se v lágru poštěstí dostat se do nemocnice, ten už na tom musí být velice špatně.

Jsou to děsivě vyhublé, třicetikilové chodící kostry, pouhé stíny napuchlé od hladu, s popraskanými rty, sužované neutišitelnými průjmy, s vyschlou žlutou kůží. Těla mají pokrytá rozsáhlými flegmonami, odpornými hnisavými abscesy. Takhle vypadá lidský materiál nemocnice v lágru! Těmhle lidem je třeba pomáhat!